

ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМНИХ АСПЕКТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ СІМ'Ї І ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ В СТРУКТУРІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСТУПНИКА ДИРЕКТОРА ШКОЛИ

Липовенко Т.

Охарактеризовано проблемне поле завдань заступника директора школи щодо організації взаємодії сім'ї і педагогічного колективу

Ключові слова: *освіта, сім'я, заступник директора школи, навчально-виховна робота, взаємодія.*

DETERMINATION OF PROBLEM ASPECTS OF ORGANIZATION OF INTERACTION OF FAMILY AND PEDAGOGICAL COLLECTIVE IN THE STRUCTURE OF THE MANAGEMENT ACTIVITY OF THE DEPUTY DIRECTOR

Lypovenko T.

The problematic field of the deputy headmaster's tasks in organizing the interaction of the family and the teaching staff is characterized

Keywords: *education, family, deputy headmaster, educational work, interaction.*

Виховання є одним з найважливіших компонентів освіти в інтересах людини, суспільства, держави. Основні завдання виховання – формування в учнів громадянської відповідальності та правової самосвідомості, духовності і культури, ініціативності, толерантності, здатності до успішної соціалізації в суспільстві та активної адаптації на ринку праці [1, с.27]. Для успішного вирішення цих завдань необхідна активна взаємодія всіх учасників освітнього процесу, диференціація, інтеграція і координація педагогічної праці в єдиному освітньому просторі та соціокультурному середовищі.

Проблемне поле завдань заступника директора школи, зокрема, і щодо організації взаємодії сім'ї і педагогічного колективу, представляється до-

силь великим, що обумовлено особливостями управління в межах шкільного закладу освіти, а також динамізмом у розвитку освітніх систем і складністю процесів, що відбуваються в них [4, с.32].

За умов визначення проблемного поля можна спиратися на характеристику якості школи Т. Харисова, засновану на сукупності трьох складових – інтелектуальний капітал, соціальний капітал і організаційний капітал. Це дає можливість припустити, що і якість управління школою може характеризуватися через оцінку сформованості означених видів капіталу, а наявність у переліку завдань, що вирішуються заступником директора школи, вказівок на їх формування (забезпечення) може в подальшому допомогти визначити якість управління [10, с.35].

Також необхідно зазначити, що традиційно позиція заступника директора школи концептуально розглядалася, виходячи з моделі освіти індустріальної епохи, в якій людина несе головну відповідальність за всю організацію, і як адміністратор визнається відповідальною за загальне функціонування школи і її розвиток [6, с.112].

У шкільній освіті зараз представлено більш сучасне поняття лідерства. Лідерство визначається як широка категорія, в якій повноваження керівництва здійснюються не тільки однією людиною, а можуть бути поширені на різних людей у школі і за її межами [11, с.14].

В наш час ідеї лідерства відіграють все більш істотну роль поряд з класичними підходами до організації управління школою. Найбільше поширення в практиці управління школами отримало розподілене лідерство в поєднанні з принципами і практиками командного управління. Управління школою, засноване на цих принципах, передбачає керівництво не тільки заступником директора, але і співробітниками, які займають різні ієрархічні позиції і виконують різні ролі і функції. До цієї категорії можуть бути віднесені: керівні групи, ради шкіл і співробітники шкільного рівня, які беруть участь у вирішенні управлінських завдань, представники батьківського комітету, а розподіл керівних функцій може варіюватися в залежності від структури управління, рівня автономії школи, її підзвітності розміру школи тощо [7, с.117].

В сучасній школі категорія лідерства більш точно відображає сутність діяльності заступника директора школи. Лідерство наразі є важливою умовою успішності школи. При цьому поєднання стратегій може бути найбільш корисним у забезпеченні успіху школи, а більшість ефектів керівництва впливають на результати учнів побічно, шляхом підтримки та поліпшення умов викладання і роботи вчителів.

Незважаючи на розширення практик управління, заснованих на командній роботі в школі і принципах управління на основі розподіленого лідерства, позиція заступника директора залишається провідною у питаннях організації взаємодії сім'ї і педагогічного колективу в структурі управлінської діяльності. Вирішуючи професійні завдання, заступник директора школи стикається з суттєвими проблемами. Це виводить на перший план потребу у виробленні нових форм управління школами, які краще відповідали б нинішнім і майбутнім освітнім умовам. Для цього необхідно: підтримувати і переучувати заступників директорів шкіл, які в даний час працюють, для того щоб вони навчилися приймати нові форми розподіленого лідерства [8, с.92]; підготувати наступне покоління заступників керівників шкіл, в тому

числі через точне визначення завдань керівництва, механізмів наступності, процесів набору персоналу, попередньої підготовки і наставництва нових лідерів та ін. [2, с.746].

Можна вважати загальноновизнаною відсутність єдиної моделі лідерства в освіті, яку можливо транслювати в різних контекстах. Це обумовлено тим, що умови, в яких працюють школи, можуть обмежити можливості керівників для маневру або надати можливості для різних типів керівництва. Принципово важливо, щоб підходи до політики керівництва школами були засновані на ретельному розгляді контексту діяльності шкіл і їх конкретних завдань.

Можна виокремити три провідні завдання, над вирішенням яких повинні наразі активно працювати заступники директорів шкіл у контексті вирішення проблем організації взаємодії сім'ї і педагогічного колективу в структурі управлінської діяльності: вироблення і реалізація стратегії розвитку школи, розвиток професіоналізму вчителів і підвищення ефективності адміністрування шкільних процесів. Причини успішності шкіл корелюють із загальними умовами успішності освітніх систем: здатність керувати змінами в освіті і залучати співтовариство на всіх рівнях для підтримки цього процесу; постійне вдосконалення знань і вмій вчителів; налагодження ефективного механізму співпраці із сім'ями учнів [3, с.240].

Дане коло проблем передбачає вирішення таких завдань: управління процесом навчання для підтримки навчальних досягнень кожного учня; уточнення умов співпраці вчителів для підвищення якості освіти; активізації участі вчителів у виробленні управлінських рішень, із залученням до управління школою всіх зацікавлених сторін і розподілом між ними відповідальності за результати діяльності; спрощення шкільних регламентуючих процедур і скорочення звітності [3, с.240].

При цьому в школах повинна підвищуватися роль так званих «компонентів підтримки сім'ї, які розуміються як набір заходів, спрямованих на забезпечення моніторингу навчання учнів, що здійснюється місцевими органами влади, об'єднаннями батьків, приватними і благодійними організаціями та ін. Такий стан орієнтує заступника директора сучасної школи на необхідність підвищення ефективності освітнього процесу, розвитку професіоналізму вчителів і залучення до управління школою всіх зацікавлених сторін.

Удосконалення управління школами при визначенні проблем організації взаємодії сім'ї і педагогічного колективу в структурі управлінської діяльності заступника директора школи пов'язано з процесами розвитку лідерства, оцінкою ефективності роботи, планами поліпшення і результатами роботи учнів. Таким чином, управлінські завдання заступника директора школи фокусуються на питаннях стратегічного управління, а також організації та контролі педагогічних процесів [3, с.241].

Отже, наразі заступник директора сучасної школи під час організації взаємодії сім'ї і педагогічного колективу в структурі управлінської діяльності повинен вирішити певний комплекс завдань: адміністрування роботи школи і управління людськими ресурсами; організація педагогічного процесу; управління матеріальними і фінансовими ресурсами; організація шкільного середовища; забезпечення зовнішньої комунікації та партнерства школи.

Заступник директора повинен володіти не тільки адміністративними та

фінансовими навичками, а й навичками, що дозволяють керувати учнями, вчителями, батьками та забезпечувати взаємодію всього шкільного співтовариства для реалізації ініціатив щодо поліпшення школи і досягнення спільної мети [5, с.140].

В цілому проблемні ключові компетенції та навички заступника директора школи в межах організації взаємодії сім'ї і педагогічного колективу в структурі управлінської діяльності визначаються наступним чином: консультування, мотивація і управління шкільними керуючими комітетами; здійснення педагогічного керівництва; консультування, керівництво і нагляд за роботою з планування, адміністрування, складання бюджету, фінансового управління та моніторингу шкільними керуючими комітетами; навички побудови команди; комунікативні навички; врегулювання конфліктів і навички ведення переговорів.

Отже, було визначено проблемні аспекти організації взаємодії сім'ї і педагогічного колективу в структурі управлінської діяльності заступника директора школи. Вказано на те, що можна виокремити три провідні завдання, над вирішенням яких повинні наразі активно працювати заступники директорів шкіл у контексті вирішення проблем організації взаємодії сім'ї і педагогічного колективу в структурі управлінської діяльності: вироблення і реалізація стратегії розвитку школи, розвиток професіоналізму вчителів і підвищення ефективності адміністрування шкільних процесів.

Література

1. Галіцина Л.В. Керівник: мистецтво стратегії і тактики /Л.Галіцина. – К.: Шк. світ, 2010. – 128с.
2. Голубева Р. Ю. Особенности информационного управления учебными заведениями / Р.Ю.Голубева // Молодой ученый.– 2014.– №2.– С. 746-749.
3. Давыдова Н.Н. Формирование инновационной политики образовательных организаций в рамках научно-образовательной сети /Н.Н.Давыдова // Вопросы управления. – 2013. – № 6. – С. 240-246.
4. Исаев И. Ф. Школа как педагогическая система: Основы управления /И. Ф. Исаев. – Белгород: Везелица, 1997. – 98 с.
5. Калюжный А. А. Психология формирования имиджа учителя / А. А. Калюжный. – М. : Владос, 2004. – 391 с.
6. КравченкоЛ.М. Неперервна педагогічна підготовка менеджера освіти. /Л.М. Кравченко. – Полтава: Техсервіс, 2006. – 418 с.
7. Маскон М.Х. Основы менеджмента / М.Х. Маскон, М. Альберт, Ф. Хедоури; пер. с англ. – М.: «Дело ЛТД», 1994 – 704с.
8. Менеджмент /за ред. В.В.Стадник, М.А.Йохна.– К.: Академвидав, 2010.– 472с.
9. Сметанський М.І. Атестація загальноосвітніх шкіл: монографія / М.І.Сметанський, В. М. Галузяк, М.І. Слободянюк, В.І. Шахов. – Вінниця: РВВ ВАТ Віноблдрукарня, 2001. – 310 с.
10. Харисов Т.Б. Система информационного обеспечения управления школой / Т.Б. Харисов, А.Т. Харисова // Директор школы. – 2007. – №5. – С.35 – 41, С.35.
11. Черниш А.П. Менеджмент освіти: Навчальний посібник. / А.П.Черниш. – К.: Видавництво «Університет» КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 49 с.